Civic Belarus

Občanské Bělorusko

Грамадзянская Беларусь

Výroční zpráva

2012

Civic Belarus

Obsah:

Slovo ředitelky 2

Události roku 2012 3

Naše projekty 5

Jak se zapojit 6

Hospodaření v roce 2012 7

Rozvaha 8

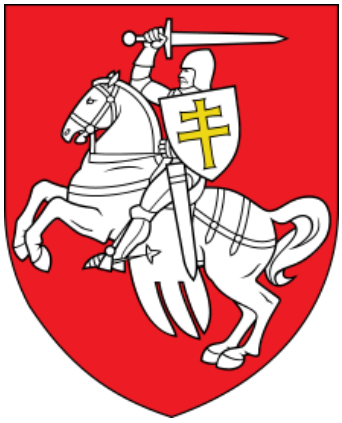

Pahonia: historický běloruský symbol, používaný jako státní symbol v letech 1918 a 1991-95.

Petruška Šustrová, předsedkyně správní rady Občanského Běloruska

Vážení přátelé,

Běloruský prezident utahuje šrouby potichu a nenápadně, tak aby nebudil nežádoucí pozornost demokratických zemí ani demokraticky smýšlejících občanů.

Změn v legislativě sousedních či vzdálenějších zemí si většinou nevšimneme, ba většinou se o nich ani nedozvíme – pro většinu médií to nejsou atraktivní informace, a tak se jimi nezabývají, což Alexander Lukašenko samozřejmě dobře ví.

Změny, které v běloruské legislativě prostřednictvím svých věrných obstaral, se však dotýkají mnoha běloruských občanů: téměř všech těch, kteří jsou odhodláni zůstat občany a nestát se poddanými všemocného prezidenta a jeho státního aparátu. V Bělorusku stále jsou političtí vězni: to je něco, co do Evropy jedenadvacátého století rozhodně nepatří. Spolupráce nevládních organizací se zahraničím je velmi obtížná, a to ani nemluvíme o institucích a sdruženích, které by chtěly projevit nesouhlas s režimem, jaký v Bělorusku vládne.

Těmto občanům a institucím se snaží pomáhat naše mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko, jehož výroční zprávu za rok 2012 máte před sebou. Informujeme vás v ní o pomoci, jež se snažíme demokraticky smýšlejícím Bělorusům poskytnout. Zastáváme totiž názor, že svoboda je nedělitelná a nesvoboda v zemi, která tvoří součást našeho regionu, ohrožuje i nás, nemluvě ani o solidaritě, kterou nás v době nesvobody podporoval svobodný svět a kterou nyní pociťujeme jako svůj závazek k občanům zemí, kde dosud nesvoboda vládne.

Naše sdružení není velké, ale díky vaši podpoře a pomoci může připomínat běloruským občanům, že na ně ve světě nezapomínají, že jim drží palce a dělají pro ně aspoň to, na co jim stačí síly. Děkujeme vám za váš zájem a pomoc a věříme, že neustanou, ale naopak se budou rozšiřovat. Jsme otevřeni všem vašim iniciativám, za které vám předem děkujeme.

Události roku 2012

Rok 2012 se ve srovnání s předchozím, kdy docházelo k hromadným arestacím během veřejných happeningů a kdy se běloruská ekonomika po dvou devalvacích běloruského rublu otřásala v základech, nesl ve zdánlivě poklidném duchu. O případném uvolnění poměrů však nemůže být řeč.

Lidská práva

Největším políčkem dodržování lidských práv se stala poprava dvou mladíků, kteří byli obviněni z atentátu v Minském metru. Rozsudek byl vynesen velmi narychlo a bez jednoznačných důkazů, což zadalo spekulacím, že samotné výbuchy byly řízeny běloruskými bezpečnostními složkami. Pro podrobné informace viz rámeček na str. 3 „Otazníky nad trestem smrti“.

V daném roce došlo k propuštění části politických vězňů. Ovšem vždy se tak dělo pod podmínkou oficiální žádosti o milost ze strany vězněného. Žádosti jsou vynucovány ze strany vězeňské služby skrze hrubé zacházení a odpírání lékařské péče či kontaktu s blízkými. Právě podlomené zdraví stojí za většinou žádostí o milost. Například Zmiceru Bondarenkovi (blízkému spolupracovníkovi prezidentského kandidáta Andreje Sanikova) byla odpírána možnost používat berle, bez nichž se prakticky nebyl schopen pohybovat.

V současné době z prezidentských kandidátů z roku 2010 zůstává ve vězení již pouze Nikola Statkievič.

Represím se nevyhnula ani nejznámější běloruská lidskoprávní organizace Viasna, která se věnuje podpoře osob vězněných režimem a jejich rodinám. Viasna, jejímž lídrem je Aleš Bialacki (viz strana 4 „Kriminalizace lidskoprávních aktivistů“), byla v listopadu vystěhována ze své kanceláře a její majetek zkonfiskován. Nicméně organizace nadále pokračuje ve své činnosti.

Otazníky nad trestem smrti

Bělorusko zůstalo jedinou evropskou zemí, jež má ve svém právním řádu trest smrti.

V polovině března 2012 režim přes silné protesty mezinárodního společenství popravil Dmitrije Kanavalova a Uladislava Kavaljova, kteří byli podezřelí z organizace pumového útoku v Minském metru.

Kolem celého případu se přitom vznáší spousta nejasností. A o samé exekuci bylo informováno až poté, co byla provedena.

Foto: Soudní přelíčení (zdroj: http://news.vitebsk.cc)

Obžaloba tvrdila, že dotyční výbušninu vyrobili ve sklepě domu, v němž žili. Někteří běloruští experti se však vyjádřili, že nebylo v možnostech obžalovaných zhotovit natolik sofistikovanou bombu, jaká byla použita v Minském metru.

Kanavalou i Kavaljou rovněž posléze odmítli své původní přiznání a tvrdili, že k němu byli donuceni násilím. Kritici protestu dále zmiňovali, že nebyli vyslechnuti všichni svědci.

Po exekuci obviněných tak zůstala celá řada otázek. Dle některých mohlo být cílem procesu odvedení pozornosti od vnitřních problémů země.

Politika

Na diplomatickém poli zaznamenal režim neúspěch, když mu byla v dubnu 2012 zamítnuta žádost o členství v Boloňském procesu. Důvodem odmítnutí se stala zejména restrikce akademických svobod na běloruských univerzitách. Bělorusko tak zůstává jedinou evropskou zemí, která není členem Boloňské úmluvy.

Naopak, na sportovním poli se běloruskému režimu podařilo uhájit pořadatelství MS v ledním hokeji v Minsku 2014. Občanské Bělorusko bylo zapojeno do kampaně „Don´t play with the Dictator“, která usilovala o přesun mistrovství, pokud nebudou propuštěni všichni političtí vezni. Nicméně, kongres Mezinárodní hokejové federace se na svém květnovém zasedání odmítl otázkou přesunu šampionátu do jiné země jakkoliv zabývat.

V červenci prolétla všemi médii jako blesk zpráva o malém švédském letadle, které přeletělo nad Minskem a okolím a vypustilo zde téměř tisíc plyšových medvídků s padáky a výzvami k respektování lidských práv a větší demokratizaci země. Na celé věci je pikantní, že se tak stalo bezprostředně po oslavě státního svátku Dne nezávislosti. Video je ke shlédnutí ZDE. Celá akce zrealizovaná Švédskou reklamní agenturou měla dalekosáhlý dopad zejména na bilaterální vztahy mezi Běloruskem a Švédskem, kdy na řadu měsíců došlo ke zmrazení diplomatických vztahů.

V září 2012 se konaly parlamentní volby. Ty proběhly za bojkotu části opozičních stran a především za nezájmu voličů (odhady volební účasti pozorovatelských misí se rozcházely s oficiálními čísly o desítky procentních bodů). Volební účast odhadnutá pozorovatelskými misemi se pohybovala hluboko pod 50 %. V takovém případě by volby byly dle zákona neplatné.

Kriminalizace lidskoprávních aktivistů

Rovněž v roce 2012 běloruský režim věznil celou řadu občanských a politických aktivistů. Aktuální seznam včetně adres je k dispozici na naši webových stránkách http://odvahubelorusum.cz/

Nejznámějším zadržovaným je obhájce lidských práv a lídr organizace Viasna Aleš Bialiacki. Ten byl zatčen dne 4. srpna 2011 a následně odsouzen na 4,5 roku vězení. Předmětem obvinění se staly údajné daňové úniky.

Bialiackého organizace Viasna byla založena v roce 1996 v reakci na narůstající represe nově se formujícího nedemokratického režimu. Mezi její aktivity patří především dlouhodobá podpora politických vězňů a jejich rodin. V roce 2003 Viasna ztratila registraci a tím i možnost legálního působení v zemi.

Problémy s registrací má v Bělorusku celá řada organizací, které jsou režimu nějakým způsobem nepohodlné. Bez registrace nemohou legálně operovat s žádnými finančními prostředky a právě tohoto využily běloruské státní orgány. Poté, co se jim na základě mezinárodní smlouvy o finančních převodech podařilo získat informace o pohybech na účtech Aleše Bialiackého v Polsku a Litvě, byl obviněn z daňových úniků.

Uvěznění známého aktivisty zvedlo vlnu protestů a solidarity. Aleši Bialiackému se dostalo podpory od celé řady významných osobností po celém světě a byl opakovaně z různých míst navržen na Nobelovu cenu za mír.

Foto: Aleš Bialiacki (zdroj: democraticbelarus.eu)

Naše projekty

Jedním z klíčových faktorů pro nastartování pozitivních změn v zemi a zejména pro jejich udržitelnost je fungující občanská společnost. V Bělorusku komplikuje rozvoj občanského sektoru legislativa. Státem jsou podporovány pouze prorežimní organizace, které jsou svou činností poplatné stávající moci. Ostatní neziskové organizace často nemají šanci získat registraci a tím pádem ani legální statut a prostředky na svoji činnost.

Občanské Bělorusko bylo v roce 2012 zapojeno do řady projektů zaměřených na podporu a rozvoj občanské společnosti:

Veřejná sbírka

Občanské Bělorusko administruje veřejnou sbírku, z níž podporuje osoby perzekuované režimem a jejich rodinné příslušníky. Libovolnou částku, jednorázově i pravidelně, můžete poukázat na 2900120912/2010.

Evropské rádio pro Bělorusko

Občanské Bělorusko se v září 2004 stalo spoluzakladatelem Evropského rádia pro Bělorusko se sídlem ve Varšavě. Cílem tohoto mezinárodního rozhlasového projektu je poskytovat běloruským občanům, jejichž přístup k nezávislým médiím je současným režimem omezován, objektivní informace a kvalitní hudební program. Rádio vysílá přes satelit, na velmi krátkých vlnách a na internetu (http://euroradio.fm/).

Evropské rádio pro Bělorusko patří dlouhodobě mezi nejsledovanější nezávislá média a je jedním z mála zdrojů nezávislých informací v Bělorusku.

Podpora občanské společnosti

Kromě výše uvedených aktivit jsme organizovali další projekty s cílem napomoci rozvoji občanské společnosti v Bělorusku. V roce 2012 jsme uspořádali celou řadu brainstormingů, tréninků, školení a studijních cest pro naše běloruské partnery. Dále zprostředkováváme kontakty a zajišťujeme poradenství a výměnu informací.

Sdružení též monitoruje situaci v oblasti lidských práv v Bělorusku a vydává prohlášení k případům pronásledování běloruských aktivistů a opozičních představitelů.

Evropská dobrovolná služba

Na konci roku 2012 Občanské Bělorusko přijalo dva běloruské dobrovolníky, kteří začali sbírat zkušenosti v českém neziskovém sektoru. Projekt byl podpořen v rámci programu „Mládež v akci“.

http://www.mladezvakci.cz/

V roce 2012 nás podpořili:

TRANSITION
Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic

National Endowment for Democracy
Supporting freedom around the world

Visegrad Fund

GŘ pro vzdělávání a kulturu
Program „Mládež v akci“

Jak se zapojit

Staňte se dobrovolníky

Zapojte se do činnosti Občanského Běloruska v rámci České republiky nebo vycestujte do Běloruska na krátkodobý či dlouhodobý dobrovolnický projekt. Způsobů jak pomoci je celá řada. Bližší informace Vám rádi poskytneme na: info@civicbelarus.eu

Přijměte dobrovolníka z Běloruska

Tamní neziskový sektor má jen omezený prostor pro rozvoj. Dobrovolník z Běloruska se ve Vaší organizaci nebo ve Vašem úřadě může naučit mnohé, co bude moci přenést a zrealizovat ve své organizaci v Bělorusku.

Udělejte společný projekt

Máte nápad jak podpořit rozvoj občanské společnosti v Bělorusku? Pomůžeme zajistit kontakty na běloruské organizace, které se zabývají podobnými projekty jako Vy.

Napište politickým vězňům

Běloruský režim protiprávně zadržuje více než desítku politických vězňů. Běloruský právní systém je snadno zneužitelný ke kriminalizaci odpůrců režimu. Ti se pak mohou dostat do vězení na základě vykonstruovaných soudních procesů. Aktuální seznam a adresy běloruských politických vězňů je k dispozici na stránkách http://odvahubelorusum.cz

Podpořte sbírku na podporu osob pronásledovaných režimem

Dodejme odvahu Bělorusům

Občanské Bělorusko spustilo v roce 2011 veřejnou sbírku na podporu politických vězňů, jejich rodin a osob pronásledovaných režimem.

O využití sbírky spolurozhodují členové Občanského Běloruska, běloruské lidskoprávní organizace a sdružení rodin politických vězňů.

dms Dárcovská SMS
Ověřeno Fórem dárců
Pomoc jako součást vašeho života.

Přispět je možné také dárcovskou SMS ve tvaru DMS BELORUSKO na telefonní číslo 87 777.

Cena DMS je 30 Kč, na konto sbírky Občanského Běloruska doputuje 27 Kč.

Protestující po vyhlášení výsledků prezidentských voleb 2010 (Foto: AFP)

Hospodaření v roce 2012

Náklady	
Evropské náklady pro Běloruské rádio	3 483 376 Kč
Přímá podpora rozvoje občanské společnosti v Bělorusku	1 070 919 Kč
Koordinace, organizace a asistence projektů, lektorné, materiální a technické zabezpečení	657 539 Kč
Cestovné pro partnery, experty a zaměstnance	218 790 Kč
Náklady na stáže	146 886 Kč
Administrativní náklady	143 241 Kč
Místní cestovné pro běloruské účastníky	122 234 Kč
Drobný hmotný majetek do 40 000 Kč	81 742 Kč
Náklady na semináře, konference a workshopy	77 548 Kč
Pronájem kanceláře ČR	76 000 Kč
Cestovné pro běloruské účastníky	52 666 Kč
Ekonomické poradenství	38 225 Kč
Překlady a tlumočení	24 573 Kč
Kurzové ztráty	20 630 Kč
Telefon, internet	20 600 Kč
Bankovní poplatky	11 847 Kč
Kancelářské potřeby a drobný materiál	8 838 Kč
Kopírování, tisk	7 984 Kč
Inzerce, reklama, web	5 525 Kč
Členské příspěvky DEMAS	5 000 Kč
Mzdové náklady DPP	4 200 Kč
Náklady na reprezentaci	3 076 Kč
Jiné ostatní náklady	1 985 Kč
Daně a poplatky	100 Kč
Celkem	**6 283 524 Kč**

Výnosy	
MZV	5 377 637 Kč
NED	641 282 Kč
IVF	126 304 Kč
EVS	60 957 Kč
Sbírka	29 239 Kč
Kurzové zisky	30 736 Kč
Úroky	56 Kč
Jiné výnosy	10 039 Kč
Celkem	**6 276 250 Kč**

Výčet položek
podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

ROZVAHA

ke dni 31.12. 2012

(v tisících Kč)

IČ
2 6 9 9 6 5 7 0

Název, sídlo a právní forma účetní jednotky
Mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko sdružení
Bělohorská 27
Praha 6
16000
sdružení

AKTIVA	Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A. Dlouhodobý majetek celkem	1	26	26
A. III. Dlouhodobý finanční majetek celkem	21	26	26
A. III. 6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	27	26	26
B. Krátkodobý majetek celkem	41	226	1 086
B. II. Pohledávky celkem	52	9	121
B. II. 4. Poskytnuté provozní zálohy	56	1	120
B. II. 9. Ostatní přímé daně	61		1
B. II. 17. Jiné pohledávky	69	1	
B. II. 18. Dohadné účty aktivní	70	7	
B. III. Krátkodobý finanční majetek celkem	72	172	961
B. III. 1. Pokladna	73	47	91
B. III. 3. Účty v bankách	75	125	870
B. IV. Jiná aktiva celkem	81	45	4
B. IV. 1. Náklady příštích období	82	6	3
B. IV. 2. Příjmy příštích období	83	39	
B. IV. 3. Kursové rozdíly aktivní	84		1
AKTIVA CELKEM	85	252	1 112

PASIVA	Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A. Vlastní zdroje celkem	86	102	359
A. I. Jmění celkem	87		264
A. I. 2. Fondy	89		264
A. II. Výsledek hospodaření celkem	91	102	95
A. II. 1. Účet výsledku hospodaření	92	xxxxxxxxxxxx	-7
A. II. 2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	93	21	xxxxxxxxxxxx
A. II. 3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	94	81	102
B. Cizí zdroje celkem	95	150	753
B. III. Krátkodobé závazky celkem	106	150	65
B. III. 1. Dodavatelé	107		16
B. III. 12. Závazky ze vztahu k státnímu rozpočtu	118	24	18
B. III. 17. Jiné závazky	123	126	26
B. III. 22. Dohadné účty pasivní	128		5
B. IV. Jiná pasiva celkem	130		688
B. IV. 2. Výnosy příštích období	132		688
PASIVA CELKEM	134	252	1 112

Podpisový záznam statutárního orgánu: Podpis osoby odpovědné za sestavení: Razítko

Okamžik sestavení: 18.6.2013 Vacková Eva tel. 377327340
Předmět činnosti č. 1 : Činnost zájm. spolků
Předmět činnosti č. 2 :

Výčet položek
podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

Výkaz zisku a ztráty

ke dni 31.12.2012

(v tisících Kč)

IČ
2 6 9 9 6 5 7 0

Název, sídlo a právní forma účetní jednotky
Mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko sdružení
Bělohorská 27
Praha 6
16000
sdružení

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni		
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
A. Náklady				
A. I. Spotřebované nákupy celkem	1	91		91
A. I. 1. Spotřeba materiálu	2	91		91
A. II. Služby celkem	6	6 145		6 145
A. II. 7. Náklady na reprezentaci	9	3		3
A. II. 8. Ostatní služby	10	6 142		6 142
A. III. Osobní náklady celkem	11	4		4
A. III. 9. Mzdové náklady	12	4		4
A. V. Ostatní náklady celkem	21	38		38
A. V. 21. Kursové ztráty	26	21		21
A. V. 24. Jiné ostatní náklady	29	17		17
A.VII. Poskytnuté příspěvky celkem	37	5		5
A. VII. 32. Poskytnuté členské příspěvky	39	5		5
Náklady celkem	42	6 283		6 283

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni		
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
B. Výnosy				
B. I. Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	43	126		126
B. I. 2. Tržby z prodeje služeb	45	126		126
B. IV. Ostatní výnosy celkem	57	682		682
B. IV. 16. Kursové zisky	62	31		31
B. IV. 17. Zúčtování fondů	63	641		641
B. IV. 18. Jiné ostatní výnosy	64	10		10
B. VI. Přijaté příspěvky celkem	73	29		29
B. VI. 27. Přijaté příspěvky (dary)	75	29		29
B. VII.Provozní dotace celkem	77	5 439		5 439
B. VII. 29. Provozní dotace	78	5 439		5 439
Výnosy celkem	79	6 276		6 276
C. Výsledek hospodaření před zdaněním	80	-7		-7
D. Výsledek hospodaření po zdanění	82	-7		-7

Podpisový záznam statutárního orgánu: Podpis osoby odpovědné za sestavení: Razítko

Okamžik sestavení: 18.6.2013
Předmět činnosti č.1: Činnost zájm. spolků
Předmět činnosti č.2:

Vacková Eva tel. 377327340